

Omgevingsverrijking bij varkens om bijtletsels te vermijden

'Speelgoed' voor varkens is er in alle maten en vormen. In dit artikel worden een aantal type speelgoedjes besproken. Naast de omgevingsverrijking speelt ook de klimaatregeling een belangrijke rol in het voorkomen van afwijkend gedrag bij varkens.

De belangrijkste karakteristieken van goed omgevingsverrijkend materiaal zijn: eetbaar, geurig, kauwbaar, vervormbaar en afbreekbaar. Dit benadrukt dat wroeten een zeer belangrijke stimulans is voor varkens.

Stro of speelgoed

Omgevingsverrijkend materiaal kan opgedeeld worden in objecten (speelgoed) en substraat (bv. stro). In de literatuur blijkt de voorkeur van de varkens naar stro uit te gaan. Door de roostervloeren is het gebruik van strobedekking niet altijd mogelijk en ook hygiëne (contaminatie met faeces), hoge arbeidskost en beschikbaarheid benadelen het gebruik van stro. Daarom is een mogelijk alternatief het aanbieden van speelgoed. Indien het speelgoed dient vast gehangen te worden, wordt het beste op dierhoogte aangebracht. Enkele voorbeelden van speelgoed dat voor afleiding zorgt en hierdoor staart- en oorbijten kan beperken:

- varkensspeelbal gemaakt van een vrijwel onverslijtbare kunststof; in combinatie met een speelketting is een ideaal product voor afleiding. Omwille van hygiënische redenen wordt een speelbal afgeraden;
- bijtribber, bestaande uit twee lange rubberen stangen, die door middel van een staaldraad aan elkaar bevestigd zijn. In tegenstelling tot de varkensspeelbal zijn er geen hygiëneproblemen omdat het rubber wordt opgehangen;
- touw op ooghoogte gehangen. Door het destructieve karakter van het touw, vertonen de varkens een grote interesse in dit speelgoed. Dit speelgoed wordt echter snel stuk getrokken, waardoor het op de grond valt, wat nadelig is voor de hygiëne binnen het hok;
- tuinslang: minder gevoelig aan destructie. Het blijft bijgevolg langer hangen in het hok.

Het grote nadeel van speelgoedjes is dat niet alle dieren tegelijk aan het speelgoed kunnen, wat kan leiden tot agressie. Er treedt ook sneller gewenning op in vergelijking met stro. Daarom verandert men het best het speelgoed regelmatig.

Hokverrijking in de kraamstal

Ook in de kraamhokken kunnen speeltjes worden aangebracht om de sociale interacties bij biggen te verminderen. Dit zou onrechtstreeks de niet toegelaten ingrepen, zoals het slijpen of knippen van tandjes, overbodig maken.

Om gewenning tegen te gaan, verandert men het best regelmatig het speelgoed.

Uit recent onderzoek blijkt dat hokverrijking in bestaande kraamstallen, zoals papiersnippers of touwen, ervoor zorgt dat de biggen enerzijds meer met dit materiaal bezig zijn en anderzijds de tepels van de zeugen (en elkaar) minder manipuleren en kwetsen. Minder manipulatie van de uier betekent niet dat de biggen minder zuigen en/of minder groeien.

Afleidingsmateriaal is ook hier het meest effectief als er wekelijks van materiaal wordt gewisseld.

Ventilatie

Het gebrek aan goede ventilatie blijkt een toenemend probleem te zijn in de huidige varkenshouderij. Niet zozeer het type ventilatiesysteem speelt hierin een rol (plafond- of deurventilatie, kanaalventilatie,...), maar wel de regeling van de ventilatie. De instellingen op de klimaatregelaar zijn dus bepalend voor het stalklimaat. Dit kan een zeer grote invloed hebben op het bijtgedrag van de dieren.

nieuwsbrief 'omgevingsverrijking bij varkens om bijtletsels te vermijden', een ADLO-demonstratieproject gefinancierd door de Europese Unie en Vlaamse overheid - 26-2-2009

www.landbouwleven.be